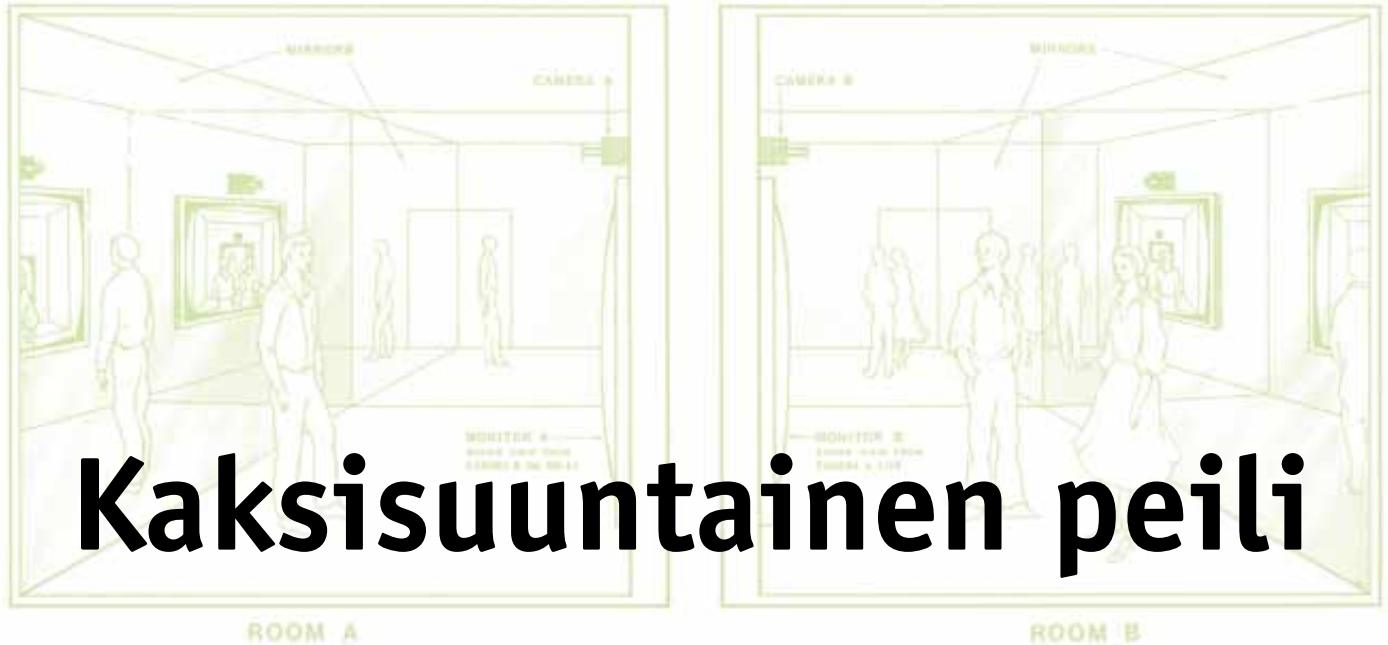

”En pidä monimutkaisista työskentelytavoista tai ylihienostuneista välineistä. Haluan ehkä vain kritisoida itseäni liikkumalla uusille alueille. Pidän hybrideistä, jotka ovat eri alueiden yhdistelmiä. Aloitin aikakauslehden ja taiteen yhdistelmällä. Viimeisen 20 vuoden aikana olen keskittynyt taiteeseen ja arkkitehtuuriin”, kertoo yhdysvaltalainen taiteilija Dan Graham.

Two Rooms/Reverse Video Delay, 1974

Kaksisuuntainen peili

Miten päädyit taiteilijaksi?

En ole käynyt taidekouluja, vaan päädyin taiteilijaksi ystäväni kautta. He halusivat perustaa gallerian, ja koska olin siihen aikaan työtön, päätin tarttua tilaisuuteen. Ryhdyin taiteilijaksi koska monet taiteilijat olivat kiinnostuneet kirjoittamisesta ja halusivat kirjailijoiksi, niin minäkin. New Yorkissa taiteeseen kuului 60-luvulla se, että tehtiin monia asioita, oli tanssia, performansseja etc. Kun galleria joutui taloudellisiin vaikeuksiin, jouduin lähtemään sieltä. Aloin ottaa kuvia hyvin yksinkertaisella kameralla. Ne esitettiin ryhmänäyttelyssä ja Arts Magazine pyysi kuviani julkaistavaksi. Tein lehteen *Homes for America* -sarjan, joka oli yhdistelmä kuvia ja tekstiä.

Olet ehtinyt taiteilijaurasi aikana kokeilla monia esitysmuotoja. Mitä teet tällä hetkellä?

Viimeisin teokseni on arkkitehtuurin ja taiteen hybridi, pidän eniten töistä jotka ovat lähellä arkkitehtuuria. Mutta en halua ainoastaan suunnitella kuoria. Teidän arkkitehtinne **Steven Holl** on tyypillinen esimerkki arkkitehdista, joka tekee pintoja. Olen paljon kiinnostuneempi siitä, mitä ihmiset tekevät ja miten he muuttavat tilaa. Teoksissani on kyse vastaanottoprosessista, ihmisistä tilassa ja sen ulkopuolella sekä siitä mitä tapahtuu ihmisten

välillä. Ja miten materiaalit ovat sosiaalisia ja psykologisia, eivät neutraaleja.

Millaisesta arkkitehtuurista pidät?

Pidän japanilaisesta arkkitehtuurista, erityisesti naisarkkitehti **Itsuko Hasegawasta** ja **Shigeru Banista**, joka käsittelee ekologisia aiheita. Lisäksi lempiarkkitehteihini kuuluu suuri norjalainen arkkitehti **Sverre Fehn**. Olen nähnyt vasta yhden työn, mutta tutkin hänen tuotantoaan.

Millainen Kiasma on mielestäsi näyttelypaikkana?

Luulin että Kiasma olisi pahempi, mutta teokseni vaativat paljon luonnonvaloa ja täällä sitä on riittävästi. Edellisessä näyttelypaikassa Kröller-Müller -museossa Alankomaissa oli liian vähän valoa, vuodenaika oli väärä.

Löytyykö taiteestasi teoreettista lähtökohtaa?

En ole koskaan pitänyt teorioista, niiden lähtökohta on niin akateeminen. Sijoitan kuitenkin asioita mielelläni filosofisiin ja psykologisiin malleihin, jotka joko toimivat tai eivät. Esimerkiksi 60-luvulla oli paljon pop-psykologiaa, joka kuussa oma psykologinen guru... Jotkut töistäni siis perustuivat näihin malleihin. Teoreettisuutta tärkeämpää on töiden kriittisyys. Teen paljon teoksia, joiden lähtökohtana on huumori. Tai hyökkäys toisia taiteilijoita

URB

Alussa oli suo, kuokka ja Jussi – nyt on katu, rytmi ja painava sana. URB 02 esittelee kaksi tekstiyhteiskunnan tuoreinta ilmiötä: rap-lyriikan ja esittävän runouden.

Sananvapauden lapset

Me olemme tekstien ympäröimiä. Meihin vaikutetaan kielellä. Englannin kieli uhkaa suomen kieltä. Nykynuoriso ei enää lue mitään. Me elämme tekstiviestiyhteiskunnassa.

Paljon on lausuttu nyky-yhteiskunnasta.

Maailma on kieltämättä muuttunut. Paksut romaanit eivät ole kannattava sijoitus kustantajille: lukijat haluavat tiivistettyä tekstiä pokkarikansissa. Ihmiset lähestyvät toisiaan flirttailemalla tekstiviesteillä ja kun tilanne kärjistyy ilmoitetaan tuleva avioero sähköpostiviestillä kesken työpäivän. Lyhytjännitteistä!, huudahtaa vanha kansa tällaiseen menoon. Turha keuhkoaminen sikseen, perinteet eivät ole hävinneet minnekään ja itse teksti voi paremmin kuin koskaan aikaisemmin.

Kielentutkijat kertovat toinen toistaan parempia tutkimustuloksia siitä, ettei kieli köyhydä vaan se on entistä moninaisempi ja rikkaampi. Ihmiset vaihtelevat sujuvasti eri tekstilajien välillä, työraporteista flirttaileviin sähköposteihin ja kaveriporukalle suunnattuihin tekstiviesteihin. Puhuttu teksti taas väriöi murteesta rajattuun business-kieleen. Se, mistä ollaan huolissaan on kielen puhtaus, mutta kannattaako sellaista ajatella tämän hetken globaalissa yhteiskunnassa? Ei ainakaan nuoren sukupolven mielestä.

*Omasta takaa, mun ilmaisu on vakaa,
tyyli sovittu tai vapaa, muttei wäkki todellakaan.
Sanasta sanaan, mun riimit muistiin kirjoittakaa,
koska tulevaisuudessakaan, ei meitä voita kukaan.
Sen teille lupaan, et mun sanat ei mee hukkaan,
tyylit puhkee kukkaan, eikä matkaani tuu mutkaa.
Mitään muuta ei oo Suomen skene näin kauaa odottanutkaan,
kun me päästään vauhtiin, ei pysäytä hätäjarrutkaan!*

Näin riimittelee hiphop-yhtye **Fintelligens** kappaleessaan *Voittamaton*. Kovaan itseluottamukseen on löydettävissä selitys: hiphop-kulttuuri on yksi aikakautemme merkittävimmistä taiteen

vaikuttajista. Jotkut jopa väittävät, että graffitit ovat ainoita merkittäviä taiteen ilmiötä sataan vuoteen. Siitä saattaa olla moni eri mieltä, mutta hiphop korostaa ennen kaikkea omaa innovatiivisuuttaan ja sitä, että sen avulla voi jäsentää ympäröivää maailmaa yhä paremmin. Hiphop-musiikissa teksti on yhtä tärkeä kuin rytmikin. Mutta miksi rap-lyriikka olisi ylitse muiden musiikilajien sanoitusten?

ASIAA – ASIAAN!

Rap-muusikot ovat tämän päivän sanansaattajia. Retoriikka on hallussa ja riimitely kilpailee välillä lähes samalla viivalla itse **Lönnotin** kanssa. Nämä tekstimaestrot eivät kuluta eduskunnan käytäviä, vaan kehuskelevat olevansa katujen kasvatteja. Suomi-hiphopilla on monet kasvot, kuten esimerkiksi **Fintelligens**, **Paleface**, **MC Avain** ja **Kapteeni Ä-ni**, mutta myös tekstit ovat saaneet muotonsa. Rap-lyriikka on tullut jäädäkseen.

Yksi syy rap-lyriikan kiinnostavuuteen ja tietynlaiseen yliveritasuuteen suhteessa esimerkiksi rock-lyriikkaan on se, että tekijät ajattelevat tekstien ilmaisevan koko hiphop-kulttuurin sanomaa. MC:t ovat vastuussa sanoistaan omalle kulttuurilleen ja itsekritiikki voi olla kovaakin. Esimerkiksi **Karri Miettinen** aka **Paleface** on todennut, että olisi korkea aika ruveta vaatimaan tasoa myös sisällöltä, ettei "vallankumouksen" tarvitse tulevaisuudessa hävetä lapsiaan. Musiikin tekemisen lomassa **Paleface** taistelee sitkeästi hiphopin sisäistä ryhdittömyyttä ja selkärangattomuutta vastaan.

Hiphop on monelle kuin uskonto. Riimitteley kuulostaa toisinaan saarnaamiselta ja sanoitusten painotukset tuovat välillä enemmän mieleen **Agit Propin** kuin **Ultra Bra** konsanaan. Sana painaa, mutta sitä kannetaan selkä suorassa. Ja mikä tärkeintä, jokainen teksti on itsenäinen taideteoksensa.

RUNON UUDET VAATTEET

Runous ei ole koskaan ollut yksinkertainen ilmiö, eikä sen merkitystä minkä tahansa luovuuden inspiraationlähteenä voi vähätellä. Runous luo kuitenkin nahkaansa yhä uudelleen.

Runon esittäminen (performance poetry) on uusi runouden muoto, joka on oireillut osaltaan myös Suomessa. Runous on saanut täälläkin rinnakkaisilmioon katurunouden ja sille edustajansa, Turun runoliikkeen, Meteli-klubin ja lukuisat runokiertueet. Hivenen edellä ollaan kuitenkin Iso-Britanniassa. Modern Love -kiertue on siitä hyvä esimerkki.

Englantilaisen kirjallisuuden promoottoriksikin kutsuttavan *Renaissance Onen* järjestämä Modern Love esitteli ryhmän nykyrunoilijoita, jotka saivat nimekseen "modernin rakkausarmeijan". Monikulttuurinen ja kulttuurin rajoja rikkova ryhmä kiersi viime vuoden lokakuussa ympäri Brittein saarten kouluja, vankiloita, klubeja, yliopistoja ja kirjallisuuspiirejä. Aiheena oli urbaani rakkaus ja esittämistapana runous, mutta ei pelkästään. Runoilijat yhdistelevät esityksiinsä muun muassa musiikkia, performanssia ja kuvataidetta. Näitä sanallisia edelläkävijöitä esiintyy myös URB 02 -festivaalilla.

Esittävät runoilijat ovat kuitenkin ennen kaikkea runoilijoita, ja raja näiden kahden välillä on hiuksenhieno. Esimerkiksi Suomessakin Helsingin juhlaviikkojen Elävien runoilijoiden illassa esiintynyt amerikkalaisrunoilija **Hal Siowitz** heiluu reilusti esittäjän ja tavallisen runouden välimaastossa. Ehkä olennaisinta onkin runon saapuminen sille uusiin ympäristöihin. Termi performance poet on lähtenyt liikkeelle Yhdysvaltojen slam-kulttuurista ja siirtynyt siitä muun muassa 90-luvulla samalle lavalle rock-yhtye *Nirvanan* kanssa. Se siis tarkoittaa runoilijaa, joka esittää tekstinsä ja esiintyy "katu-uskottavassa" ympäristössä kuten baarissa, kahvilassa tai muusikkojen lavalla.

Hetkinen! Runon esittäminen tuntuu äkkiseltään käänteiseltä ilmiöltä rap-lyriikalle. Onko samalla tekstillä kaksi peilikuvaa? Vai kenties monta? Ota itse selvää kun URB 02 levittää sanaa kadulle.

"Hiphop on meille kuin uskonto"

"Mä olen **Ninde**, niin kaikki mua kutsuvat, ja me kaikki ollaan 19-vuotiaita. Me ollaan tanssittu jo useita vuosia. Ei kenenkään siiven alla, vaan siksi että me osataan ja halutaan."

Missä on kamera? Hiphop-tytöt **Ninde**, **Jasmine** ja **Lisa** esiintyvät kuin olisivat MTV:n haastattelussa. Olemme Suomessa, mutta kädet heiluvat ja amerikanenglanti roiskuu ympäriinsä villisti.

"Mä olen tanssinut siitä lähtien kun olen oppinut kävelemään. Ei ole mitään muuta muotoa liikkuu kuin tanssiminen", vastaa Ninde ja muut lopettavat lauseen yhteen ääneen.

Hiphopia on pidetty pelkkänä poikien juttuna, josta kertoo pelkkä termin b-boying. Tämä räiskyvä kolmikko todistaa jälleen, että kyllä tytöt siinä missä pojatkin. Sukupuolinäkökulma ei kuitenkaan miellytä heitä.

"Me pidetään itseämme tanssijoina, ei tyttöinä, jotka tanssivat", painottaa Jasmine.

Hiphop ja tanssiminen täyttävät tilan. Ensimmäisestä sekunnista lähtien oli selvää, että tämä ei ole mikään satunnaisesti valittu harrastus. Ninde, Lisa ja Jasmine tanssivat ennen kaikkea siksi, että se on kivaa. He kiertävät klubeja Suomessa, tapaavat kavereita ja matkustavat ympäri maailmaa, jossa he poimivat koko ajan uusia asioita ja tapaavat lisää ihmisiä. Tärkeimmältä tuntuu kuitenkin itse hiphop, mutta mitä kaikkea se edustaa?

"Ei se edusta mulle mitään. Mä edustan sitä, se on mussa sisällä, ja se on miten mä olen aina elänyt", painottaa Ninde ja Lisa jatkaa "Se on aika paljon niin kuin uskonto. Se tulee osaksi sinua ja sen kautta voi ilmaista mitä tuntee."

Nämä tytöt ovat syntyneet rytmi ja liike sisällään. Staramainen räkätys säestää kiihkeätä keskustelua ja tytöt kommentoivat toistensa lausuntoja hiphop-kulttuurille ominaisilla man-huudoilla. Sukupuolella ei tosiaan ole merkitystä ja itsetunto on luja kuin katukivet.

Jokaisella on omat projektinsa niin musiikin kuin tanssinkin saralla, mutta tällä hetkellä yhdessä tanssiminen on myös kova juttu.

"Me olemme toistemme inspiraationlähteinä. Koko juttu on kiinni meidän yhteisestä ystävydestä."

Tähtihaastattelun tunnelma ei ota laantuakseen. On parempi lähteä leikkiin mukaan.

Mikä teissä on sitten se juttu?

"The Spirit (filis)", vastaa Ninde.

"The love (rakkaus)", jatkaa Lisa.

Entä mitä te sitten haluatte sanoa?

"Be free (olkaa vapaita). World piece (maailmanrauhaa)", tulee kuin yhdestä suusta.

Cut! Poikki! Säästetään loput itse tanssille.

HEIDI KALMARI

Lisa, Ninde ja Jasmine

URB 02

teksti, rytmi, riimi

Urbaanin tanssin festivaali 29.7.–11.8.

URBsubURBsubURBsubURBsubURBsubURBsubURBsubURBsubURBsubURBsubURBsubURBsubURBsubURBsubURBsubURB

subURB on URB 02 festivaalin osatapahtuma. Työpajoja järjestetään jo toukokuussa ja pitkän kesää Vesalan Taidekylässä, Kurkimäen korttelitalolla ja Kiasmassa. Tuotokset ovat esillä URB-festivaalin aikana näyttelytiloissa Stoa Galleriassa, Vuotalon aulassa Metroasemilla sekä Kiasman Takaikkunassa.

Yhteistyössä: Kiasma, Helsingin Lähiöprojekti sekä Helsingin kaupungin Itäisen alueen Nuoriso- ja Kulttuuriasiainkeskukset. subURB on osa EU:n Urban II yhteisöaloitetta.

Työpajat

Henk.koht. julisteet, julisteen tekemistä valokuvista kuvankäsittelyn avulla.

Kaavat uusiksi, ympäristösuunnittelua nuorten ideoista käsin.

Elämä kuvina, kymppikuvat omakohtaisten tarinoiden välineenä.

Kirjoita omakuva, kirjainmerkki tai symboli omakuvan lähtökohdaksi.

Maksuttomat työpajat 13–18-vuotiaille. Yhtein ryhmään mahtuu max. 10 osallistujaa.
Ilmoittautumiset 6.5. mennessä ma-pe klo 9–12 puh. (09) 1733 6509.
Lisätietoja museolehtori Elina Toppari puh. (09) 1733 6521.

ANNA KUUSIKKO, MIHRELLÄ HÄNNINEN, KATA JÄRVINEN, JENNAH KAMARA, SARA KÄRKKÄINEN

KULTTUURIA ILMASSA.

Lieksalainen Kirsikoti on kuvataiteisiin keskittynyt kehitysvammaisten taideyhteisö, joka järjestää myös taideleirejä. Vuosia jatkunut työskentely ammattitaiteilijoiden johdolla on tuottanut tulosta, joka näkyy valmiissa töissä. Kirsikodin taiteilijoiden teoksia nähdään elokuussa Kiasmassa. Yksi esittäytyivistä taiteilijoista on Eeva Tanskanen.

Mä olen Eeva Anneli Tanskanen, syntynyt Joensuussa, vapaa taiteilija.

Eeva Tanskanen, Jukka-Pekka

Olet opiskellut maalausta Ahti Isomäen johdolla. Mitä Ahti on opettanut?

Vapaa-aiheita ja muotokuvan piirtämistä, kasvoista kasvoihin.

Onko Ahti hyvä opettaja?

On, se on sellanen lepsu. Se on hyväntuulinen aina. Iloinen ja kaunis.

Antaako se hyviä neuvoja?

Antaa. Värisuunnittelussa.

Mitä ajattelet kun maalaat?

Mä vaan ajattelen, että se valmistuu nopeasti. Menee joskus kauankin, kun rupeaa tekemään. Kun aloittaa, niin seuraavana päivänä panee väriä päälle ja pukee sen ihmisen.

Aloitatko luonnostelemalla?

Kyllä, luonnostelen. Ja sitten lisää väriä. Pari kolme päivää menee. Maalaan akryyiväreillä.

Ja maalaat siis ihmisaiheita?

Kyllä, muotokuvia. Ja sitten on tuo ötökkä.

Mistä muista asioista pidät?

Maisemista. Ja linnuista.

Millainen paikka on Kirsikoti?

Se on vanha koulu, iso.

Onko teillä hyvä ateljee?

On, valtavan hieno ateljee. Ja maalaus-telineet, öljyvärit ja liidut, pensselit. Se on samalla meille koti, jossa maalataan ja tehdään kaikkea. Yhteisö.

Onko siellä mukava asua?

On ja ei, riippuu miten ottaa (nauraa).

Mikä siellä on mukavaa?

Vapaa-aihe.

Entä mikä ei ole?

Onhan niitä paljonkin. Ei niitä tarvii muistella.

Mitä muuta teet Kirsikodissa?

Siivotaan ja laitetaan ruokaa, pestään pyykkiä. Käytännön asioita.

Onko muita taideasioita, joista olet kiinnostunut?

Seksi! Mä haluaisin maalata alastomia ihmisiä.

Oletko maalannut?

En ole vielä.

Aiotko?

Aion.

Tarvitsetko mallin kun maalaat?

Tarvitzen mallin.

Luuletko, että se että olet kehitysvammaisen, vaikuttaa siihen millaisia kuvia teet?

Jonkin verran vaikuttaa. Jos oikein kirkkaita värejä käyttää, niin tulee hulluksi. Ihan totta. Väri vaikuttaa.

Miten sitten uskallat käyttää kirkkaita värejä?

Uskallan minä. Rohkea rokan syö.

Tuntuuko sinusta, että hallitset ne värit, kun maalaat?

No jos ne on valmiiksi sekoitettu. Silloin voi hallita. Keskivihreä on minun värini. Sekä sininen, keltainen, vihreä, oranssi, violetti, ruskea, valkea.

Onko ne sinulle tärkeitä värejä?

On ne. Jos ihmisistä ruvetaan maalaamaan, niin kasvoissa pitää olla beessiä. Pitää.

Kun maalaat ihmistä, niin katsotko sitä tarkkaan?

Katson, mä näen sen kokonaiskuvana. Ja muotona. Mä rupean suoralta kädeltä piirtämään. Piirustuksen olen oppinut lapsena.

Onko se helppoa?

On se, noin (näyttää), kasvot ja tukka, hartiat, lantio, ja noin. Luonnostelu käy helposti, se tulee vaan yks kaks.

Entä värit, tuleeko nekin?

Niitä pitää miettiä.

Jääkö tästä Helsingin matkasta jotain maalauksiisi?

Mä olen sellainen kaupunkimaalaja. Osaan maalata kaupunkiympäristöt, kuistit ja muut. Lieksa on maalaisympäristöä.

Sitten käyt täällä Helsingissä hakemassa inspiraatiota kaupungista?

Niin käyn.

KAIJA KAITAVUORI
Museolehtori, Kiasma

Pekka

Kirsi

Marika

Eeva

Jukka-Pekka

kirjakauppa, kahvila ja istumispaikkoja, mutta pidän myös siitä, että museoiden ulkopuolella on maisema. Uskon että museot saivat alkunsa renessanssipuutarhoista. Kahvilat ovat hyviä, sillä niissä voit laittaa ihmiset yhtä aikaa sisälle ja ulos. Museon normaalia toimintaa on olla kahvila ja kohtaamispaikka.

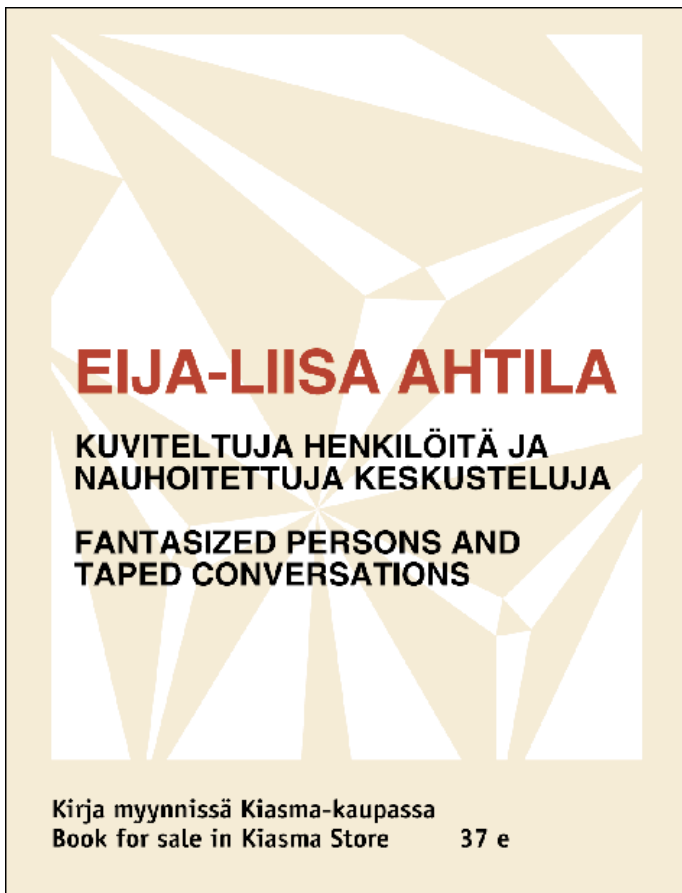
Teoksiasi on ostettu lukuisiin yksityiskokoelmiin. Keiden arvellet hankkivan teoksiasi?

Monet teosteni keräilijöistäni ovat osoittautuneet lääkäreiksi. Luulen että se johtuu siitä, että vanhempani olivat ylempää keski-luokkaa, koulutettuja ihmisiä. Lisäksi lääkärit ostavat taidetta koulutusvälineeksi. Esimerkiksi kaksi psykiatria Marseillesta kiinnostui ammattinsa puolesta kaksisuuntaisesta peilistäni, sillä he olivat tutkineet aihetta. Osa keräilijöistä on keskittynyt ostamaan teoksia taiteilijoilta, jotka tekevät yksinkertaistettua työtä ja tavoittelevat nopeaa kuuluisuutta. Sellaisten keräilijöiden kanssa en tule kovin hyvin toimeen.

Olet ensimmäistä kertaa Suomessa, missä muualla aiot käydä?

Haluaisin käydä ainakin Pietarissa. Pidän taiteilijana olemisesta ehkä eniten juuri matkustamisesta. Koska harrastan arkkitehtuurin katsomista, oli hyvin tärkeää päästä Suomeen ja nähdä **Alvar Aallon** arkkitehtuuria. Näin hänen makuusalinsa MIT:ssä Cambridgessä lähellä Bostonia ja se oli aivan upea. Olen kiinalaisessa horoskoopissa hevonen, ja hevosethan pitävät matkustamisesta. Mutta on myös paikkoja joihin menemistä inhoan. Taiteilijana täytyy myös mennä todella kamaliin kaupunkeihin, joihin ei muuten menisi.

PIIA LAITA

EIJA-LIISA AHTILA
KUVITELTUJA HENKILÖITÄ JA
NAUHOITETTUJA KESKUSTELUJA
FANTASIZED PERSONS AND
TAPED CONVERSATIONS

Kirja myynnissä Kiasma-kaupassa
Book for sale in Kiasma Store 37 e

**Wait until
you see this.**

NOKIA
CONNECTING PEOPLE

www.nokia.com

Lönnberg Painot Oy

Näyttöine 5, 02270 Espoo
Puh. (09) 7511 811
Fax. (09) 7511 8200
<http://www.lonnberg.fi>

F.G. Lönnberg

Pakaruuvantie 7, 00410 Helsinki
Puh. (09) 7511 813
Fax. (09) 7511 8300

Mainos ja Etiketti

Hiekkakiventie 3, 00710 Helsinki
Puh. (09) 7511 814
Fax. (09) 7511 8466

Sävypaino

Näyttöine 5, 02270 Espoo
Puh. (09) 7511 812
Fax. (09) 7511 8200

Media-
tiedon
keskus on
avattu työ-
pöydällesi
osoitteeseen:

**WWW.
MEDIA-AVAIN.COM**

Dagmar

Vastuu yli huomisen

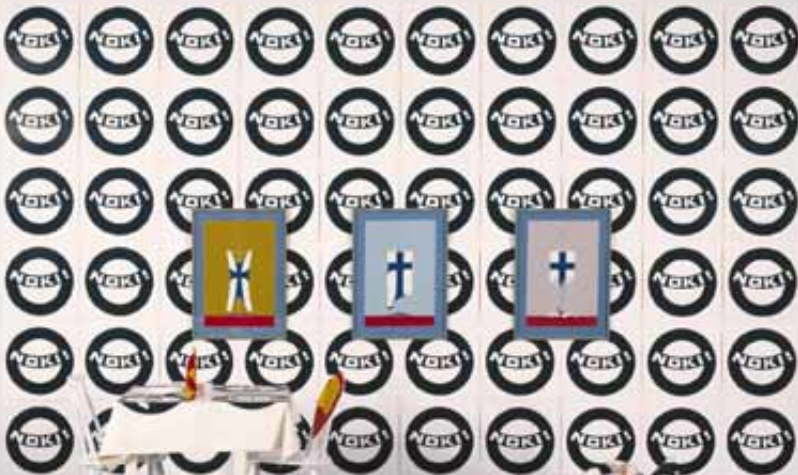
Vakuutus- ja finanssipalveluja tarjoavan Tapiolan omistavat asiakkaat. Siksi Tapiolasta saa asiakas-etujen lisäksi myös kaikki omistajan edut. Kysy lisää palveluistamme puh. 0203-45390 (ma-pe 8-20), käy toimistossamme tai katso www.tapiola.fi.

TAPIOLA

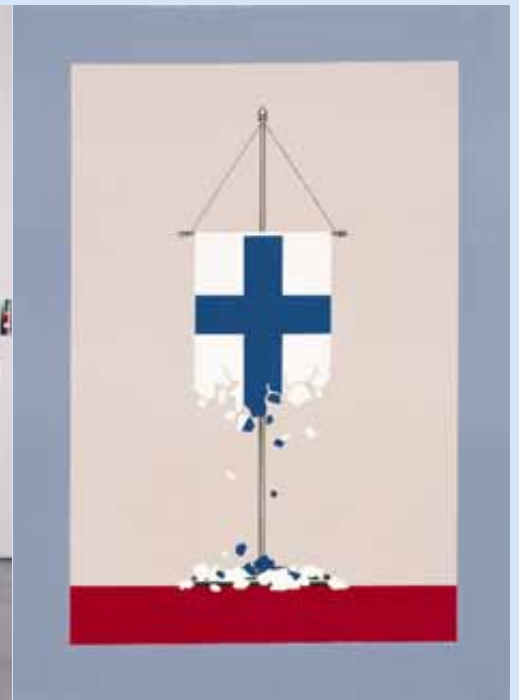
Harro Koskinen:

Taiteilija Harro Koskinen on joutunut kokemaan kovia. Hänen 1960- ja 1970-lukujen taiteellinen tuotantonsa sohaisi arkaa kohtaa sen ajan Suomessa. Suomalaisuuden virallisten symbolien käyttö taiteessa oli liikaa ja Koskinen joutui oikeuteen. Häntä syytettiin niin jumalanpilkasta kuin Suomen vaakunan ja lipun häpäisystä. Kolmekymmentä vuotta myöhemmin Koskisen teosten provokaatio on kenties laimentunut, mutta hänen esiin nostamansa kysymykset ansaitsevat edelleen tulla pohdittaviksi.

LEENA MARKKANEN/KKA

Harro Koskinen, *Suomalainen elämänmuoto/Noki*, 1971

Suomalainen elämänmuoto/Noki, yksityiskohta 1971

LEENA MARKKANEN/KKA

JAAKKO HILJA

Harro Koskinen,
Sikavaakuna, 1970

Lähteet:

- Sähköpostikirjeenvaihto Harro Koskisen kanssa, huhtikuu 2002
- Maritta Mellais, 2002: Harro Koskinen, taiteilijaesittely näyttelyssä Popcornia ja politiikkaa
- <http://members.surfeu.fi/harro>
- Eilispäivän sika on tämän päivän pekoni – viipaleita 70-luvun kuvasta, YLE 1991

SIKAILUA

Harro Koskinen osallistui 1960- ja 1970-luvuilla aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun. Underground-liikkeen innoittamana Koskinen piirsi aluksi terävän kriittisiä sarjakuvia, joissa pölyttyneet arvot saivat huutua – usein huumorin siivittämänä. Jo hänen varhaisissa sarjakuvissaan seikkailivat inhimillistetyt siat. Sitten siat muuttuivat Koskisen käsittelyssä maalauksiksi ja veistoksiksi. Sikateosten pilkan kohteina olivat välinpitämättömyys ja keskiluokkainen elämäntapa. Kritiikki osui myös valtioon ja kirkkoon. Vuonna 1969 syntyivät *Sikavaakuna* ja *Sikamessias*. Samana vuonna Koskinen teki *Sikaperheen*, joka maailman tapahtumista piittaamatta eleli kahvia juoden ja televisiuutisia katsellen. ”Olen käyttänyt sikaa nimenomaan ihmisen sikamaisuuden symbolina” Koskinen sanoo.

Sikavaakuna (1969), Sikamessias (1969) ja Suomalainen elämänmuoto -sarja (1970–72)

Harro Koskinen, *Sikamessias*, 1969

HANNU AALTONEN/KA

OIKEUTTA?

Sikavaakuna ja Sikamessias valittiin Nuorten näyttelyyn, mutta niiden julkinen näytteille asettaminen oli Kekkosen Suomessa liikaa. "Vastaanottohan oli aika sikamainen" Koskinen sanoo. Maallikkosaarnaaja **Kyösti Laari** teki rikosilmoituksen nähtyään teokset näyttelyssä. Sekä taiteilija Koskista että Nuorten näyttelyn jury syytettiin jumalanpilkasta ja Suomen valtakunnan vaakunan häpäisystä. Harro Koskinen kertoo: "Laari oli selvillä siitä, että vuonna 1906 Mauritius-saarella paikalliset asukkaat kantoivat rituaalissaan ristiinnaulittua sikaa. Välittömästi tämän jälkeen kohtasi saarta maanjäristys ja tulivuorenpurkaus, jossa kaikki saaren asukkaat saivat surmansa. Nuorten näyttelyn nähnyt Laari pelkäsi että sama hirveä kohtalo uhkaa myös Helsinkiä."

Koskinen löysi itsensä keskeltä oikeusprosessia. Hän kirjoittaa: "Helsingin kaupunginviskaali päätti nostaa ilmoituksen perusteella syytteen. Juttu kävi läpi kaikki oikeusasteet ja lopulliseksi päätökseksi jäi, että vuoden 1969 Nuorten näyttelyn jury sekä taiteilija Harro Koskinen tuomittiin rikollisesta teostaan sakkorangaistukseen. Näyttelyn teoksia ei kuitenkaan takavarikoitu valtiolle vaan ne ovat myöhemmin päätyneet maamme arvostuimpiin taidemuseoihin." Oikeudenkäynti johti suureen mediajulkisuuteen. Presidentti **Urho Kekkonelta** anotti armahdus ei tuonut toivottua tulosta.

Nyt, kolmekymmentä vuotta myöhemmin Koskisen tuomiot saattavat tuntua kohtuuttomilta. Itse hän toteaa: "Sikatuotannossa halusin, mielestäni suhteellisen lempeästi, kritisoida porvarillista arvomaailmaa ja niitä tyhjiöitä joita se sisältää." Nyt hänen idealisminsa on karissut. Hän kertoo nuorena arvioineensa ihmisen mahdollisuudet muutokseen ja joustavuuteen paljon suuremmiksi kuin ne olivatkaan. Koskisen lausunnossa on luettavissa turhautuneisuutta: "En minä tiedä mikä nykyään olisi samalla lailla provosoivaa. Tuskin mikään tällä hetkellä. Tämä yhteiskuntahan tukahduttaa näennäisellä vapaudellaan kaiken kritiikin."

SUOMI PINGOTTAA

Harro Koskinen jatkoi vastoinkäymisistä huolimatta vallitsevia arvoja kriittisesti tutkailevan taiteen tekemistä. Seuraavaksi syntyi laaja teossarja *Suomalainen elämänmuoto*, jota esiteltiin

taidemuseoissa ja gallerioissa. "Vuoden 1970 presidentinvaaleissa oikeisto käytti slogania 'Suomalainen elämänmuoto'. Aloin pohtia mitä tämä suomalainen elämänmuoto oikein pitää sisällään muutakin kuin kodin, uskonnon ja isänmaan", Koskinen kertoo.

Teossarjaan kuuluvat installaatiot rakentuvat kahdesta pääelementistä, muunnelluista Suomen lipuista ja suuryritysten liike-merkeistä. Siniristilippu muuttaa teoksissa muotoaan päällisin puolin asiallisen ja arvokkaan oloisissa serigrafoissa, jotka on ripustettu liikemerkkiparodioiden päälle. Tai sitten Suomen lippu tarjoillaan osana suomalaista arkielämänmuotoa lautaselta ja kahvikupista tai pestään puhtaaksi punaisessa muovisangossa. Välillä lippu myös lentää leijana taivaalla tai pingottaa piukeana lattialla.

Suomen valtion virallisiin symboleihin suhtaudutaan nykyäänkin kunnioituksella, mutta 1970-luvun alussa ne olivat lähes pyhiä. Koskisen lippujen lisäksi pingottuivat myös joidenkin kansalaisten arvot niin, että taiteilija joutui jälleen vaikeuksiin. Koskinen sai syytteen Suomen lipun häpäisemisestä. Tällä kertaa kanne hylättiin Turun raastuvanoikeudessa äänin 3–2.

GULP

Harro Koskinen otti teossarjassa *Suomalainen elämänmuoto* kantaa myös Suomen taloudellisiin kytköksiin. Hän valjasti populaarisen hengen mukaisesti iskevät ja visuaalisesti selkeät, tunnetut liikemerkit taiteensa ja asiansa käyttöön. Koskinen muutti logojen sanamuotoja, mutta säilytti visuaalisen asun ennallaan: huoltoasemaketju Gulf oli Koskiselle Gulp. Toinen huoltoasemalogo Esso muuttui Koskisen käsittelyssä muotoon Esto. Tunnettu simpukkalogo sai sekä uuden tekstin: Shellistä tuli Smell.

Jo 1970-luvulla Suomen suurimpiin yksityisiin teollisuuslaitoksiin kuulunut Nokia pääsi sekä Koskisen taiteeseen. Tuolloin kumi- kaapeli- ja paperiteollisuuteen keskittyneen yrityksen tunnettu mustavalkoinen Nokia-logo sai Koskisen taiteessa muodon Noki! Sanaleikin päälle Koskinen ripusti kuvia Suomen lipuista. "...Ei niistä töistä paljoa ymmärretty siihen aikaan. Liput toki hermostuttivat sen verran että niistä piti nostaa syyte, liikemerkeistä ei ilmeisesti voinut kun ei ollut sopivaa lakia olemassa", kertoo Koskinen vuonna 2002.

MINNA RAITMAA

Sisällys

KIASMA 15 · 2002 VOL.5

Dan Graham, *Two Adjacent Pavilions*, 1978–1981

Kaksisuuntainen peili s. 4

”Taiteilijana oleminen ei ole ammattimaista vaan amatöörimaista. Minulle on tärkeää, että se mitä teen ei ole etukäteen ohjelmoitua. Monet taiteilijat tulevat nykyään suoraan taidekoulusta ohjelmoituna ryhtymään ammattitaiteilijoiksi. Tekniikka on hyvää, mutta ideat ovat akateemisia ja turvallisia.” Amerikkalaistaiteilija Dan Grahamin haastattelu.

Erkki Pirtola

Maa on Syntinen Taulu s. 12

”Vaikka Palsa oli nihilisti ja näki kuoleman ainoana mahdollisuutena, oli hänessä luovan ihmisen ääretön positiivisuus. Kaikessa hornamaisessa hohotuksessaan Palsan tuotanto on näyttö hillittömän pursuilevasta elinvoimasta. Palsa oli bahtinilainen karnevalisti, joka nauroi kaikilla reijilläään kaikille maailman vallantavoittelijoille ja myös itselleen” kirjoittaa Erkki Pirtola ystävästään Kalervo Palsasta.

Kalervo Palsan ateljee Getsemane Kittilässä.

Sananvapauden lapset s. 6

Hiphop on meille kuin uskonto s. 7

subURB s. 8

Ninde ja Lisa URB 02 -tapahtuman kynnyksellä: ”Ei hip hop edusta mulle mitään. Mä edustan sitä, se on mussa sisällä, ja se on miten mä olen aina elänyt. Se on aika paljon niin kuin uskonto. Se tulee osaksi sinua ja sen kautta voi ilmaista mitä tuntee.”

URB 2002

Ihmisten arkkitehtuuria s. 2 | Aistit valppaana näyttelyssä s. 3 | Yoko Onon teos Kiasmaan s. 3 | Eeva Anneli Tanskanen, vapaa taiteilija s. 9 | Hissejä, salaovia, portaikkoja, käytäviä, portteja... s. 11 | Ready-to-be-made s. 10 | Löytölapsi ja klovnihahmo s. 10 | Utelias silmä s. 10 | Nimetön, Nimetön, Nimetön s. 11 | the-non-tv-tv-station s. 11 | Näkökulma s. 18 |

KIASMA

Avoinna ti 9–17, ke–su 10–20.30, ma suljettu. Pääsymaksu 5,50/4 e, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi. Kiasma-teatterin liput produktiokohtaisesti. Perjantaisin klo 17–20.30 vapaa pääsy. Info (09) 1733 6501 www.kiasma.fi, liitty maksutomaan **Kiasma-klubiin**, niin saat tietoa Kiasman ohjelmistosta omaan sähköpostiosoitteeseesi.

Opastukset (31.8. saakka)
Yleisöopastukset
Näyttelyt esitellään suomeksi keskiviikkoisin klo 18 ja sunnuntaisin klo 15.
Ruotsinkielinen yleisöopastus on lauantaisin klo 11.
Kokoelmanäyttely esitellään torstaisin klo 18
Yleisöopastuksia voi seurata museolipun hinnalla.
Kysy taiteesta
Keskusteluoppaat palvelevat kävijöitä taiteeseen liittyvissä kysymyksissä. Keskusteluoppaat ovat varmimmin

paikalla ti 10–13, to 15–18, la 12–15 ja su 12–15. Lisätietoja Infosta puh. (09) 1733 6501.
Tilattavat opastukset
Tiedustelut ja varaukset ma–pe klo 9–12 puh. (09) 1733 6509. Opastettu kierros kestää noin tunnin. Opastuksen sisällöstä voidaan haluttaessa sopia etukäteen. Ryhmän maksimikoko 25 hlö/opas. Opastuskielet ovat suomi, ruotsi, englanti, ranska, hollanti, espanja, venäjä ja japani. Hinnat arkisin 51 e ja sunnuntaisin 68 e.

Kiasma-kauppa
Näyttelyluettelot, kirjoja, lehtiä sekä Kiasma-tuotteita myytävänä Kiasma-kaupassa. Avoinna ti 9–17, ke–su 11–19, www.edita.fi/kiasma-kauppa.

Café Kiasma
Kahvilaravintola katutasossa palvelee museovieraita. Avoinna ti 10–17, ke–la 10–22, su 10–20.30. Terassi avoimena ti–la klo 10–22 ja su klo 10–20. (09) 1733 6504.

Kiasman ystävät
Lisätietoja Kiasman ystäväyhdistyksen toiminnasta p. (09) 1733 6595.

Kiasma on liikkumisesteetön. Opaskoirat ovat tervetulleita. Lipunmyynnissä ja teatterissa on tele/induktiosilmukka.

Muutokset mahdollisia